

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarisa
v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljate je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarish izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja . . . 10— K
pol leta . . . . . 5— „
četrt leta . . . . . 2:50 „
posamezne številke po 20 h.

Za oznanila je plačati od gnostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščena od petit-vrste po 8 h.
Oznaniila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 15 K.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarisa
v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

„Regulacija“ na Kranjskem.

Na seji dne 24. t. m. je bilo deželnemu zboru izročeno poročilo deželnega odbora, ki se z njim predlaga načrt novega zakona o ljudskem šolstvu na Kranjskem. Izvoljen je bil šolski odsek, ki ga tvorijo poslanci: Reisner, Gangl, grof Margheri (podnačelnik), dr. Eger, dr. Zajec (načelnik), Perhavec, Dimnik, dr. Pegan, Ivan Lavrenčič, Škulj (zapisnikar). Ta odsek ima nalogo, da presodi predloženi načrt. Iz tega zakonskega načrta, ki bo brez dvoma po večini S. L. S. sprejet, navajamo tiste nove določbe, iz katerih je razvideti, kako si večina predstavlja in ždi regulacijo. To ni regulacija, ampak »regulacija«.

I. poglavje — IV. oddelek.

Splošna določila.

§ 47. Deželnemu glavarju v vojvodini Kranjski pristojni pravica, da se sme vsak čas osebnost ali po članu, ki ga on odbere, prepričati o stanju šol v deželi, v ta namen tudi kot poslušalec biti navzoč pri pouku in to, kar bi morebiti opazil, sporočiti predsedniku deželnega šolskega sveta.

III. poglavje — II. oddelek.

O službenih prejemkih našega osebja.

§ 112. Letne plače na javnih občinskih ljudskih šolah stalno nameščenih učnih oseb so razdeljene v tri razrede, in sicer: v plače I. razreda z 2000 K, v plače II. razreda s 1700 K, v plače III. razreda s 1400 K.

Učiteljice so enake učiteljem.

Začasno nastavljene učne osebe prejemajo 800 K letnega adjuta.

§ 113. Pri prvi določitvi osebnega statusa na podstavi tega zakona je postopati na naslednji način:

Predsedstvo deželnega šolskega sveta ima deželnemu odboru predložiti osnutek statusa v izjavo v neprestopnem roku štirih tednov.

Po izjavi deželnega odbora ali brezuspešno preteklem neprestopnem roku je

eventualno revidirani osnutek statusa pred izložitvi deželnemu šolskemu svetu v končno veljavno sklepanje.

Pri uvrstitvi učnih oseb v osebni status ima brez izjeme veljati, da se vsaka učna oseba uvrsti v višjo nego dosedanjo letno plačo.

Razen tega naj se deželni šolski svet pri uvrstitvi ozira na nastopne okolnosti: a) na službeno vedenje, b) na izvenslužbeno vedenje, c) na službeno starost.

§ 114. Poznejša uvrstitvev, oziroma pomaknitev iz nižjega v prvi višji plačilni razred se izvrši po naslednjih načelih:

S prvim stalnim imenovanjem pride učna oseba v III. plačilni razred, se pomakne po desetih v III. plačilnem razredu dovršenih službenih letih v II. in po 15 v tem dokončanih službenih letih v I. plačilni razred.

Dejanska pomaknitev v višji plačilni razred se izvrši s sklepom deželnega šolskega sveta po izjavi deželnega odbora.

Pogoj za pomaknitev bodi razen dovršene predpisane službene dobe tudi zadovoljivo službeno in izvenslužbeno vedenje učne osebe. Če ni tega zadnjega pogoja, je pomaknitev odložiti. Sme se pa izjemoma pri prav posebno hvalnemu službenem in izvenslužbenem vedenju skrajšati doba za pomaknitev s pritrditvijo deželnega odbora, toda največ vselej za pet let.

§ 115. Vse stalne denarne prejemke, ki jih dobiva učna oseba iz obveznosti posameznih oseb, iz ustanov i. e. jih — s pridržkom njih odmenila v posebne namene — pobira občina na račun šole in odpravlja dotičnemu davčnemu uradu.

§ 116. Užitki od njiv, vrtov (vinogradov), travnikov ali gozdov, katerih posest je zvezana z učiteljevim mestom, se v denar precejeno tako, da se od katastralnega čistega donosa vsake parcele odštejejo dotični davki s prikkladami vred.

§ 117. Kolikor še manjka po precenitvi teh užitkov (§ 116.) do najmanjšega zneska učiteljeve stalne letne plače, se

mu mora v mesečnih naprejšnjih obrokih iz normalnošolskega zaklada v gotovini izplačati.

§ 118. Za učno osebje samostojnih in najvišjih treh razredov osemrazrednih meščanskih šol določi plače ob njih ustanovitvi vselej posebe deželni šolski svet potem, ko prejme predlog dotičnega okr. šolskega sveta, oziroma občinskega zastopa deželnega stolnega mesta Ljubljane.

§ 119. Stalno nameščene učne osebe imajo po vsakih petih letih, ki so jih prebile nepretrgano in z dobrim uspehom na kakih javni ljudski šoli, do dokončane 30. leta službene dobe pravico do službenih starostnih doklad, ki so pri učnem osebju meščanskih šol odmerjene vsaka z 10% vsakokratne letne plače, pri učnem osebju ostalih ljudskih šol brez ozira na letno plačo vsaka s 150 K.

Prvo petletje se začne šteti, in to ne glede na to, ali je učna oseba prebila službeno dobo na Kranjskem ali v kateri drugi v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel, z dnem prve stalne namestitve, vsako naslednje petletje pa se šteje po prejšnjem.

Službene starostne doklade prisojajo okrajni šolski sveti, v Ljubljani pa mestni šolski svet.

§ 120. Vsak voditelj (voditeljica) javne šole ima pravico do stanovanja, ki obstoji najmanj iz dveh sob in potrebnih stranskih prostorov in ki mu ga je, če le mogoče, odkazati v šolskem poslopu. Ako se mu tako stanovanje ne more dati, mu pristojni stanarina, ki znaša pri ravnateljih meščanskih šol in pri voditeljih občinskih ljudskih šol v Ljubljani 700 K, zunaj Ljubljane v mestih, trgih in obrtnih krajih, ki jih s sklepom določi deželni odbor, 550 kron in v ostalih krajih v deželi 350 K.

Stalno nameščenim učnim osebam na javnih ljudskih šolah v Ljubljani pristojni brez ozira na plačilni razred 500 K stanarine.

Stanarine za učno osebje na javnih občinskih ljudskih šolah plačujejo dotične šolske občine, za učno osebje na javnih meščanskih šolah pa dotični šolski okraji.

Stanarina se izplačuje v enakih obrokih ob najeminskih rokih, ki jih pove-

okrajni šolski svet, drugače pa dne 1. februarja, 1. maja, 1. avgusta in 1. novembra. Stanarina ni všteta v pokojnino.

§ 121. Vsaki stalno nameščeni učni osebi, ki ji je izročeno šolsko vodstvo, pristojna letna opravilna doklada.

Ta doklada znaša pri enorazrednih, dvorazrednih in trirazrednih ljudskih šolah 200 K, pri štirirazrednih in petrazrednih ljudskih šolah 300 K in pri nadpetrazrednih ljudskih šolah ter pri meščanskih šolah 400 K.

Opravilna doklada se izplačuje v štirih enakih obrokih dne 1. februarja, 1. maja, 1. avgusta in 1. novembra in je všteta v pokojnino, in to s tistim zneskom, ki ga učna oseba uživa tisti čas, ko se upokoji.

§ 122. Učitelji za neobvezne učne stroke in pa učiteljice za ročna dela v primerih, označenih v § 15., odst. 2. in 3., državnega zakona z dne 14. maja 1869. l., dobivajo stalno nagrado, ki je za vsako tedensko učno uro določena z letnimi 50 K.

§ 123. Za pouk na ekskurendni šoli dobiva dotična učna oseba nagrado, ki se ravna po razdalji od službenega kraja, in sicer znaša letna nagrada s potnino vred pri razdalji nad 5 km 500 K, pri razdalji nad 6 km 600 K, pri razdalji nad 7 kilometrov 700 K in pri razdalji nad 8 km 800 K.

§ 124. Vse na kakih javni ljudski šoli začasno ali stalno nameščene učne osebe se imajo zdrževati vsakega postranskega opravila, ki nasprotuje dostojnosti in časti njih stanu ali ki zahteva časa v kvar natančnemu izpolnjevanju njih poklica ali ki provzročuje pristranost v službovanju.

§ 125. Okrajno šolsko oblastvo mora ob prestopkih v prednjem paragrafu izrečene prepovedi takoj strogo uradno postopati; kadar pa opazi prekršek te prepovedi, naj dotičnemu določi največ šesttedenski rok, v katerem se mora odreči ali šolski službi ali postranskemu opravilu.

Zoper ta poziv je dovoljena pritožba do deželnega šolskega oblastva, ki jo je vložiti v osmih dneh in kar najhitreje rešiti.

LISTEK.

† Luka Trafenik.

Pri Sv. Florijanu pod Bočem na Štajerskem so pokopali dne 18. t. m. veterana slovenskega štajerskega učiteljstva, v pokojnega nadučitelja Luko Trafenika v visoki starosti skoraj 81 let.

Pokojnik je bil mož izrazitih svojstev. Kot domačin imovitih staršev se ni mogel ločiti iz rodnega kotička. Mimogrede je služboval v Studenicah in v Guštanju na Koroškem, potem pa nad 40 let v svoji rojstni župniji. Bil je samostojnih nazorov, ki se ni uklonil birokratskim predstojnikom in nemčurkim oblastim. Preko vseh predpisov in ukazov je poznal le narodno vzgojo. Po odhodu nemškutarkega nadzornika je rekel učencem: »Bog z njim! Z nemščino naj nas pusti le v miru. Doma ne potrebujete nemščine, kdor pa pride po svetu, se je bo že naučil. Saj smo Slovenci brihtne glave.«

V tem duhu je vzgojil rod za rod, posebno pa svojo rodovino. Njegov revolucionarni, narodni duh je prešel tudi na njegovega najmlajšega sina Cvetka, ki je ravno pred enim letom rajši zapustil svet, kakor da bi tlačnil v učiteljski bedi. Starši sin Josip je duhovnik v knezoškofij-

ski pisarni v Mariboru, znan glasbenik in prijatelj učiteljstva.

Izpreved je bil veličasten, kakršnega ondodna župnija še ni videla. Na grobu je govoril domači g. župnik, v imenu hvaležnih učencev in učenk pa se je ganljivo poslavljaj pokojnikov sorodnik potovalni učitelj Ante Beg.

Miruj, neupogljivi duh! Blag ti spomin!

† Josip Jeglič.

Zopet se je zredčila naša vrsta za en člen: nadučitelj Josip Jeglič je umrl po dolgi in mučni bolezni 17. februarja t. l., ne izpolnivši niti 30. leta svoje starosti!

Jeglič je bil doma s Podbrezjaj na Gorenskem od čislane rodovine. Maturiral je leta 1904. ter je ves čas služboval v Selcih. Izpit učiteljske usposobljenosti je napravil 1909. l., a za definitivnega učitelja je bil imenovan šele l. 1911. tako kesno zaradi intrig gotovih ljudi. Ko je bil pred par leti upokojen njegov prednik, nadučitelj Niko Stanovnik, je Jeglič postal nadučitelj trirazrednice v Selcih. Seveda tako gladko to ni šlo; a ker nobeden njegovih kolegov iz kolegialnosti ni hotel prošiti za sicer lepo službo, uverjen, da ta pritiče le Jegliču, je naposled zmagal ter dosegel svoj smoter.

Za družico na trnjevem potu učiteljskega življenja si je izbral gdč. Marijo Šliberjevo, hčerko vrle narodne in spoštovane rodovine iz Selc. Rodila mu je troje otrok, katerih eden je umrl; dva mu pa še živita, triletna Olgica in mlajši ji bratec Joško.

Jeglič je bil vesten učitelj, mož plemenitega srca, ki je bilo prepojeno ljubezni do slovenske mladine in domovine. Bil je značajan, napreden učitelj, ki ni prodal svojega moštva, svojega pripranja za skledo leče. V družbi zmerom vesel in ljubezniv, se vendar v politiške boje ni spuščal, in marsikak rezek dopis je bil po krivici zarezan na njegov rovaš. Jeglič sploh ni bil prijatelj pisanja. Kolikor jaz vem, je bil kratek nekrolog njegovega tovariša rojaka v »Uč. Tov.« edini spis izpod Jegličevega peresa. Največja zabava blagega pokojnika je bilo to: lov, tarok, kegljanje.

Služba njegova ni bila lahka, zakaj opravljal je tudi od lanskega leta ekskurendno šolo na Podlonku. Prihajajoč v potu svojega obraza s Podlonka, mi je večkrat tožil v Šliberjevi gostilnici o težavah, ki so združene s to službo. Ta naporna služba in prestrastna hoja na lov je zrahljala njegovo itak šibko zdravje. Jel je sumljivo pokašljevat, hirati, in hripavost njegova je rasla boljbolj. Izprosil si je

bil daljšega dopusta, iskal pomoči pri zdravnikih in v ljubljanski bolnici, zaman! Dne 17. t. m. je izdihnil ob 11. uri ponoči.

Pravili so mi, da so bili zadnji trenutki njegovega življenja jako srce presunljivi. Uro pred smrtjo je baje zahteval, da vidi hčerko Olgo... Z največjim naporom je dajal še navodila glede vzgoje svojih otrok.

Izvedevši, da se Jegliču slabo godi, sem ga obiskal v nedeljo 15. februarja t. l. Pri Šliberjevih se mi je opomnilo, naj ga ne silim h govorjenju, ker da mu to škoduje.

Šel sem v šolo in čim sem ga ugledal, sem se uveril, da ima isto bolezen, kakor blagopokojni moj brat Avgust, bivši c. kr. učitelj na vadnici v Gorici in znani slovenski skladatelj (t. j. sušica in dušniku).

Srce se mi je krčilo ob tem prepričanju. Bilo je navzočih več preprostih obiskalcev, sedečih za mizo. Sedel sem na stol ob njegovi postelji ter začel: »Dragi prijatelj! Govoril ti bom v nemškem jeziku, da ne bo razumela okolica!« In potem sem mu začel govoriti besede tolažbe, rišoč mu ničnost tega življenja. Poudarjal sem posebno živ zglede iz svojega življenja, kako plačilo sem dobil za vsestransko svoje delovanje itd. Končno sem ga zagotavljal, da je smrt le prepoved k boljšemu življenju. Ginja in nepremično

Politiški pregled.

* **Ljudsko štetje v novem srbskem ozemlju.** Oblasti so izvršile v novo pridobljenem ozemlju ljudsko štetje in so naštele 1.489.000 prebivalcev.

* **Srbski državni proračun za leto 1914** je dovršen in izkazuje stroškov za vojno ministristvo 54.300.000 dinarjev, gradbeno ministristvo 34.500.000, finančno ministristvo 25.000.000, naučno ministristvo 14 mil. 500.000 tisoč, narodno gospodarsko ministristvo 7.500.000 in ravno toliko notranje ministristvo, justično ministristvo 4.500 tisoč, zunanje ministristvo 2.500.000 dinarjev, skupaj 312.680.867 dinarjev stroškov; dohodkov pa izkazuje proračun 213.900.000 dinarjev. Dohodki novih krajev so proračunani na 60.000.000 dinarjev, ostalo odpade na stare kraje. Razen zunanega ministristva so se stroški vseh ostalih ministristev približno podvojili, zunanje ministristvo pa izkazuje za 400.000 dinarjev manj potrebnosti nego v prejšnjih letih; to pa zato, ker se je izdatno znižala postavka za dispozični zaklad.

* **Vojne sile trozveze in tripelentente.** Zakaj se poteguje trozveza Nemčija, Italija in Avstrija — da bi pridobili zase Romunsko, kaže statistika vojnih sil evropskih držav, ki jo priobčujejo nemški listi pod rubriko „Militärische Rundschau“. Ta statistika je jako značilna. V slučaju vojne razpolaga trozveza s 174 infanterijskimi in z 28 kavalerijskimi divizijami prve in druge vrste. S Srbijo in Črno goro ojačena tripelententa Rusija, Francoska in Angleška pa stavi lahko proti tej moči 177 infanterijskih in 47 kavalerijskih divizij enake vrste, kar izkazuje premoč tripelentente, ki znaša 3 infanterijske in 19 kavalerijskih divizij. Če bi pridobila torej trozveza zase Romunsko, ki razpolaga s 15 infanterijskimi in 2 kavalerijskimi divizijami, bi zenačila vsaj deloma to razliko moči. Če pa se pridruži Romunska tripelententi, razpolaga ta proti trozvezi z uničujočo premočjo, ki bi znašala skoraj toliko, kolikor premore Italija. Se veliko neugodnejše pa bi nastale lahko razmere trozveze, če bi Italija vkljub zavezi vseh svojih sil ne stavila na stran trozveze in to tudi v tem slučaju, če bi bili Srbija in Črna gora vezani od Bolgarske in Turčije.

* **Strah pred vojaško sukno v Franciji.** Francoski vojni minister je 18. t. m. na seji francoske zbornice izjavil, da so imeli v francoski armadi koncem 1913. leta 15.065 vojaških beguncev, novačenju se je pa odtegnilo 65.872 mladeničev.

Jubilejska samopomoč.

V letu 1913 so umrli sledeči člani, oziroma članice:

38. smrtni slučaj Žagar Josipina, dedičem izplačalo	K 490
39. smrtni slučaj Sadar Cecilija, dedičem izplačalo	502
40. smrtni slučaj Pečar Karolina, dedičem izplačalo	506
41. smrtni slučaj Kavkler Ivan dedičem izplačalo	504
Skupaj izplačalo	K 2002
Vplačali	420
Več izplačalo	K 1582

Sedaj ima društvo že 255 članov, a bilo bi jih lahko najmanj 500.

Nekateri društveniki še niso poravnali za 40. in 41. smrtni slučaj in letnino 1914; dotičniki se prosijo, da takoj to store.

Odbor bo na letošnjem obnem zboru predlagal izpremembo društvenih pravil, da se zviša pristopnina, in da oni društveniki, ki bodo 25 let pri društvu, prenehajo s plačevanjem za smrtne slučaje. Zato je pa treba, da se glavnica tudi temu primerno pomnoži.

Toliko v pojasnilo nekaterim, zakaj da še vedno nabiramo rezervni zaklad.

Kdor izmed tovarišev in tovarišic hoče pristopiti v društvo, naj si preskrbi zdravniško izpričevalo, ki ga s pristopno izjavo v kateri navede rojstne date in kraj službe, odpošlje načelniku tov. Ivanu Schmeidku, učitelju v Krtini, pošta Dob. — Za oženjene je priporočljivo, da sta oba vpisana v društvo.

Kranjske vesti.

—r— **Za učiteljstvo.** Na današnji proračunski razpravi je stavil poslanec tovariš Gangl v deželnem zboru predlog za izboljšanje gmotnega stanja vpokojenega učiteljstva in učiteljskih vdov ter za izenačenje službenih prejemkov učiteljstva meščanske šole v Postojni z onim v Krškem. Prvi predlog je bil odkazan šolskemu, drugi finančnemu odseku.

—r— **Usposobljenostne preizkušnje za obče ljudske in za meščanske šole** v terminu meseca aprila se prično pri c. kr. izpraševalni komisiji v Ljubljani v petek, dne 17. aprila, ob 8. uri na učiteljsku v

Ljubljani. Pravilno opremljene prošnje za priupust k usposobljenosti preizkušnji je po predpisanem službenem potu pravočasno vložiti tako, da bodo do 4. aprila v rokah izpraševalne komisije.

—r— **Ljudsko šolstvo.** Namesto oboje učiteljice Sofije Suša je imenovana za suplentinjo na ljudski šoli v Kranjski gori Frančiška Rihtaršičeva. — Izprašana učiteljica Marta Maierjeva je imenovana za pomožno učiteljico na pomožnem razredu za manj nadarjene, slaboumne otroke na IV. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani.

—r— **Umrli** je v Ljubljani nenadoma gospa Karolina Klečeva, vdova po pokojnem tovarišu Avgustu Kleču, učitelju v Ljubljani. — Blagi, dobri ženi bodi ohranejn ljub spomin!

—r— **Iz seje c. kr. deželnega šolskega sveta dne 23. t. m.** Na ljudskih šolah so bili imenovani, in sicer: Lucija Mencinger za učiteljico v Stari Lipi; Anton Lovše za nadučitelja v Podbrezjah; Marija Pakler za učiteljico v Bukovčici; Franca Završan za učiteljico v Dobilčah; Al. Peterlin za nadučitelja v Fari vasi; Angela Miselj za učiteljico v Grahovem; Viktor Švajger za učitelja v Dobropoljah; Marija Palme za učiteljico na nemški deklinški ljudski šoli v Ljubljani; Franc Janežič za učitelja v Loškem potoku; Jerica Bizjak za učiteljico v Dovjem; Ivana Drahlsler za učiteljico v Mihovem; Franca Verhunc za učiteljico v Vrhpolju; Jakob Slapar za učitelja v Olševku; Justina Penko za učiteljico v Podštenjah; Helena Šeme za učiteljico v Polici; Ivan Vadnjak za nadučitelja v Premu; Apolonija Županc za učiteljico v Radovljici; Feliks Kavčič za učitelja v Rakitni; Edvard Vidic za učitelja v Ratečah; Alojz Premk za učiteljico v Rožnem dolu; Ivan Škufca za učitelja v Selih pri Šumberku; Pavla Zorc za učiteljico v Stopičah; Iv. Suligoj za nadučitelja v Šturjah; Josip Jark za učitelja v Dragi; Avgustin Berglez za učitelja na deški ljudski šoli v Sp. Šiški; Serafina Hubad za učiteljico v Sp. Šiški; Angela Kraker za učiteljico v Sp. Šiški; Ciril Vizjak za nadučitelja v Vremah in Marija Vizjak za učiteljico v Vremah; Josip Štravs za učitelja v Topli rebri; Alojzij Blenkus za učitelja v Starem kotu. Nanovo se razpišejo: nadučiteljsko mesto v Ambrusu, nadučiteljsko mesto v Št. Jurju, učno mesto v Gottenici, učno mesto v Šmihelu pri Žemperku. — Ljudska šola v Boštanju se razširi na štiri razrede. Ljudska šola v Litiji se razširi na štiri razrede. Ustanovi se ljudska šola na Golem. — Na c. kr. I. drž. gimnaziji v Ljubljani se ustanovi mesto telovadnega učitelja. — Volitve zastopnikov učiteljstva v mestni šolski svet se razveljavijo, čeprav je naučno ministristvo ugotovilo, da so se pravilno izvršile.

Referent kanonik Ivan Lavrenčič je uvedel razpravo, poudarjajoč potrebo reforme šolskih zakonov in regulacije učiteljskih plač. Dvorni svetnik vitez Kaltenegger: Zaradi prepozne izročitve načrta mu ni mogoče podati mnenja ministristva. Podaja svoje subjektivno mnenje. Dvomi, da bi ministristvo potrdilo zakon, kakršen je predložen. — Nujno je, da se predvsem regulirajo plače, ker učiteljstvo več ne more čakati. Zato naj odsek sklepe, da se glede plač ustanovi provizorij, preden pride sankcija cele postave. Poslanec Engelbert Gangl je podal obširno izjavo, ki jo prijavljamo v celoti. Načelnik dr. Iv. Zajec: Jemljen to izjavo v vednost. Poslanec dr. Pegan: Žal mi je, da pada ta reforma v čas reguliranja deželnih financ. To saniranje deželnih financ izrablja opozicija proti večini. Regulacija učiteljskih plač ni ljudstvu simpatična. Je proti želji dvornega svetnika Kalteneggerja. Če izločimo samo regulacijo iz tega zakona, mora o tem govoriti finančni odsek, ne šolski. — Nasproti Ganglu pove, da bi se moral udeleževati debate. O Lampetovi izjavi pravi, da je ni tako strogo vzeti. — Določbe niso take, da bi ne dobile sankcije. Tudi v zasmeh niso, to bi bila žalitev deželnega zbora. — Odgovornost nasproti večini bomo lahko nosili. — Preveč je zahtevano, da bi se vsi preodkazji porabili v ta namen. Če zmeraj kričite proti nam, kako naj to storimo! — Naj se »Slomškove Zveze« ne klicijo na pomoč. Vsaki določbi se je iskalo povoda za oponiranje. Če pride deželni glavar pogledat pouk, to vendar ni motenje pouka. To je tudi zahteva ljudstva. Grof Margheri: Ta načrt ne odgovarja pričakovanju veleposestva. Po zdravlja nasvet zastopnika vlade in ga pripravča. Posl. Škulj: Kot zastopnik ljudstva mora poudarjati potrebo preosnove ljudskega zakona. Zagovarja § 66. (6letna šolska doba.) Dvorni svetnik Kaltenegger: Finančni odsek je že sklenil postavko za reg. učit. plač, zato bi se lahko izven drugih določb rešilo to vprašanje samo zase. Naj odsek uvažuje njegovo nasvet. — Prof. Reisner: § 187. jemlje učiteljstvo nado, da bi bila regulacija izvedena pred letom 1915., in sicer v najboljšem slučaju. To je velika kontradikcija

s finančnim odsekom, ki je že letos postavil v proračun gotov znesek. — Pri regulaciji deželnih uradov so tudi najprej uredili plače, potem šele je prišla službena pragmatika. Tako naj bi bilo tudi tukaj. Nujnost pomagati učiteljstvu je nujnejša, nego druge reforme. Zato vpraša, hoče li odsek rešiti predvsem in samo zase regulacijo učiteljskih plač. Posl. Gangl: S svojo izjavo nisem žalil nikogar. Protestujem proti takemu očitaniu, Braniti moram svojo čast. Iz moje izjave je razvidno, da se predlogi ne strinjajo z našimi načeli. To ni žalitev nasproti nikomur, zato moram proti namigavanju dr. Pegana odločno ugovarjati! — Dr. Pegan: Žaliti nisem hotel Gangla, tudi mu nočem očitati neloyalnosti. — To se zapiše v zapisnik. — Načelnik konštatira, katera vprašanja so bila podana. — Poroč. Lavrenčič zagovarja 6letno šolsko obveznost. Predlaga prehod v podrobno razpravo. — Odsek je zboroval zjutraj od 10.—2. ure in od 4. do 9. zvečer. — Predelal je z mrzlično naglico vse zakon (190 paragrafov!). Od manjšine je bilo stavljenih nad 50 izpreminjevalnih predlogov, a večina S. L. S. je sprejela samo — en predlog, vse druge je odklonila! — Kakor na dopoldanski seji posl. Gangl, tako je na večerni seji predlagal grof Margheri črtanje § 49., ki daje deželnemu glavarju nadzorovalno pravico, ker ta paragraf nasprotuje določbi člena XVII. državnega osnovnega zakona, oziroma §§ 1., 9. in 10. državnega šolskega zakona z dne 25. maja 1868. Ta predlog imenuje »Slovenec« — impertinenco! — Padel je tudi predlog posl. prof. Reisnerja, naj stopijo določbe glede novih službenih prejemkov v veljavo od 1. jan. 1914. Večina S. L. S. je sklenila, da stopijo novi službeni prejemki v veljavo s prvim dnevom onega meseca, ki pride za onim dnem, ko se ta novi zakon razglasi. — Ker ni nobenega upanja, da bo zakon tak, kakršnega je sprejela večina, sankcioniran, ampak bo moral v deželni zbor nazaj, je nemogoče, da pride učiteljstvo letos do izboljšanja plač. Zgoditi se mora v zadnjem hipu kaj posebnega, da se to izpremeni. Upanja pa ni nobenega! — Za učiteljice je uveden proti glasovom manjšine celi bat. — Vojaška leta učiteljev bodo všteta v službeno dobo. — Pokojnina se šteje od prvega (provizoričnega) nameščenja. — Kateheti pridejo takoj v I. plačilni razred.

V specialni debati je padel predlog, naj se plače učiteljstva izenačijo plačam državnih uradnikov in ostane enakost učiteljic z učitelji.

Sprejete so bile temeljne plače:

I. razred	2000 K
II. razred	1700 K
III. razred	1400 K

Namesto petletnic se sprejmo triletnice (deset) po 100 K; pri oženjenih, če niso žene učiteljice, po 160 K. Stanarina: v Ljubljani za voditelje 700 K, če so oženjeni 850 kron, zunaj Ljubljane v mestih, trgih in industrijskih krajih 450 K (oženjeni 550 K), drugod po deželi 250 K (oženjeni 350 K). Ostalo učiteljstvo v Ljubljani 500 K (oženjeni 700 K). — Provizorični dobe 800 adjuta, oni z usposobljenostnim izpitom 1200 K.

Padel je predlog manjšine, da dobi stanarino tudi učiteljstvo po deželi.

Učiteljice, ki se omože, izgube penzijo, ako je v posebno ozira vrednih slučajih ne dovoli deželni odbor.

Vse stroge določbe disciplinarnega reda so ostale neizpremenjene ali pa poslabšane, vkljub odločnemu ugovoru manjšine.

Predloga pride v zbornico v ponedeljek popoldne. Kakor čujemo, se vrše pogajanja, da bi se zakon o regulaciji izločil iz drugih zakonov. Težko, da pride do uspeha, ker se večina trdovratno upira.

Naši prijatelji bodo rešili in izboljšali, kar se da rešiti in izboljšati.

Po naši sodbi je največ odvisno od tega, kako stališče zavzame vlada nasproti večini, in odvisno je tudi od tega, bo li v večini govorilo — srce.

Ker pa je izključeno, da bi bila sprejeta regulacija, ki odgovarja činovnim razredom državnih uradnikov, je na vsak način ta regulacija — pa naj se tudi izvede tako, kakor pravimo zgoraj — začetkom novega boja, ki nas mora dovesti, ako bomo delali skupno, do končne zmage!

V »Sloven. Narodu« čitamo pod naslovom »Pravzaprav neumnost: Dostojnosti Slovenec« ne pozna: to je stara reč, ki jo potrjuje tudi sinoči (t. j. 27. t. m.) v poročilu o seji šolskega odseka. Posl. Gangl je rekel v svoji izjavi od koncu, da se specialne debate ne more udeležiti, ako ostanejo v zakonskem načrtu šolskega zakona vse določbe neizpremenjene, torej take, da zanje ni mogoče glasovati. Ker so pa bili stavljeni izpreminjevalni predlogi v prilog vsaj delnega izboljšanja zakona, je bila dana možnost, da se tudi N. N. S. udeležijo podrobne debate in da izkuša s svojimi izpreminjevalnimi predlogi popraviti, kar se popraviti da. To

delo je prevzel zlasti posl. prof. Reisner, ki je predložil in utemeljil toliko izpreminjevalnih predlogov, da bi — ako bi jih večina sprejela — dali zakonu vse drugo lice, ga usposobili za sankcijo ter ga napravili prizadetim krogom vsaj deloma sprejemljivega. To pa imenuje »Slovenec« — »pravzaprav neumnost! Komur se zdi ta psotka primerna ali celo duhovita, naj jo spravi v svoj žep!

Bodi končni efekt te »regulacije« tak ali tak, regulacija se mora izvršiti! Denar je naš, naj ga dado nam!

Župnik Kneipp,
plemeniti
človekoljub

Je spili svoja ime s Kathreinerjevo Kneippovo sladno kavo, ker je Kathreinerjeva okusna, zdrava in resnično ljudska kavina pijača.

Pozor
ob tej draginji:
Že 23 let vedno
enako poceni
ter ni v ceni nikoli poskočila!

Kathreinerjev zavoj za 10 vinarjev dá 20 skodelic.

Štajerske vesti.

—š— **Zaradi „Bauernschrecka“ zaprte šole.** V Kamnici pri Mariboru in Sv. Križu imajo sedaj šolske počitnice, ki jih je šolarjem preskrbel glasoviti „kmetiški strah“ štajerskih Nemcev. Pojavil se je „volk“ že v bližini Maribora in je raztrgal in podvil več ovac in koz. „Marburgerca“ je vedela celo paročati, da je „zver“ raztrgala dvoje otrok, kar pa ni res. »Bauernschrecka« preganjajo sedaj tudi orožniki. Pri Sv. Križu se je ustanovila v ta namen orožniška ekspozitura.

—š— **Razpisano** je mesto nadučitelja na štiritrazredni ljudski šoli pri Sv. Duhu na Stari gori; drugi plačilni razred, prošnje do 30. marca. Razpisano je nadalje mesto učitelja na šestrazredni ljudski šoli pri Sv. Juriju ob Ščavnici, drugi plačilni razred, prošnje do 30. marca.

—š— **Iz učiteljske službe na Spodnjem Štajerskem.** Definitivna učiteljica v Kapeli pri Brežicah Ana Pfeiferjeva je imenovana za učiteljico na deklinški šoli v Hrastniku. Definitivna učiteljica v Majšbergu Marija Kožuhova je prestavljena v Ternavo (Gomilsko).

—š— **„Doklada in plača.** V zadnjem Učit. Tov. kritizira nekdo moj članek „Učiteljski pari“ s stališča, kakor da bi se v članku odrekala meščansko šolskemu učiteljstvu pravica do višje plače, kakor gre ta ljudsko šolskemu učiteljstvu. Tega pa dotični članek ni vseboval, ampak je le ilustriral nekonsekventno postopanje odločilnih faktorjev, ki so rekli, da so se pri draginskih dokladi držali načela potrebe. To je bil moj namen, in kdor članek pazljivo prebere, bo tudi videl, da se temu namenu v dotičnem članku nisem izneveril.

Goriške vesti.

—g— **Učiteljstvo in klerikalci na Goriškem.** Naše učiteljstvo se že več let trudi, da doseže zvišanje svojih skromnih dohodkov. Tako slovenski kakor laški učitelji so zadnjič v Trziču sklenili, da nastopijo skupno za dosego zvišanja plače od dežele, ki se je doslej trdovratno branila tej zahtevi. Naši klerikalci in laška klerikalna večina nasprotujejo z vsemi silami povišanju učiteljskih plač. S tem bi hoteli doseči, da se učitelji poklerikalijo. Iz te moke pa ne bo nobenega kruha! Naše učiteljstvo je naprednega mišljenja in nima prav nobene volje hoditi za klerikalci. In to je klerikalcem dobro znano.

—g— **Nova laška šola v Gorici.** Na zadnji seji goriškega mestnega sveta je bil sprejet predlog za zgradbo šole v ulici Katarina Percotto za vsoto 45.000 K. — Kaj še ni dosti laških šol v Gorici? Goriški magistrat naj neha upravljati naš denar za laške šole in naj zgradi v mestu potrebne slovenske šole! Predvsem pa naj zgradi na Ajševici potrebno slovensko šolo! Ali je tisti kurnjak na Ajševici poslopje, sposobno za šolo?!

Nogavice in druge pletenine, dalje perilo, ovratniki in v to stroko spadajoče blago dobite najceneje v specialni trgovini

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

Velika izbira!

Solidna postrežba!

—g— **Goriški deželni zbor.** V listih čitamo: »Včerašnja seja goriškega deželnega zbora (t. j. dne 26. t. m.; op. ured.) je bila jako burna in je pokazala, kako brezobzirno sovražijo Italijani Slovence. Na dnevnem redu je bila najprvo prošnja ljudskošolskega učiteljstva, ki prosi, da bi bili učiteljski prejemki enaki službenim prejemkom 4 najnižjim razredom državnih uradnikov. Pri tem predlogu so vzročili Italijani pod vodstvom Petarina in povzročili burne prizore, ki naj bi podpirali italijansko opozicijo. Posebno se je to go-dilo pri drugem delu predloga. Prvi je bil sprejet. Italijani so uprizorili ta škandalozni nastop izključno samo, da nasprotujejo Slovincem. Končno je bil predlog sprejet s 14 glasovi Slovencev proti 13 Italijanov. Učiteljstvo naj bi si dobro zapomnilo to sejo, ki je jasno pokazala, da žrtvujejo Lahi tudi dobrobit učiteljstva, samo da pokažejo svojo narodnostno mržnjo. — Pričakujemo natančnejšega poročila.

Splošni vestnik.

Živinorejski in mlekarški tečaj priredi ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu v torek in sredo, dne 3. in 4. marca t. l. Namen tečaja je izboljšanje kravje reje v zvezi z mlekarstvom. Na vzporedno so naslednja predavanja: V torek, dne 3. marca, od 2. do 4. popoldne: Važnost kravje reje. Odbiranje molznih krav. Raba krav za plemo. Krmljenje krav. Strežba molznim kravam. Molža. Dohodki kravje reje. Od 4. do 5.: Praktično razkazovanje v hlevu. V sredo, dne 4. marca, od 9. do 10. popoldne: Prodaja mleka. Ravnanje z mlekom. Lastnosti mleka. Napake in pomanjkljivosti mleka. Mlečna posoda. Od 10 do 11.: Praktična dela v mlečni kleti. Popoldne od 2. do 4.: Prodaja smetane in presnega masla. Naprava in razpošiljanje presnega masla. Gospodarski pomen mlekarških združenj. Od 4. do 5.: Praktična dela v mlečni kleti. Tečaj je namenjen našim gospodarjem in gospodinjam. Želi se, da se ga udeležijo zlasti tudi naše gospodinje in kmetijske dekleta. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se priklasi po dopisnici. Oddaljenim in ubožnim udeležencem s Kranjskega plača ravnateljstvo stroške za pot do Novega mesta in podporo 1 K 50 na dan za prehrano. Podpora se dovoli le onim, ki za njo pravočasno prosijo. Priglasila in prošnje za podporo je treba nemudoma poslati ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu, pošta Kandija.

Sadjarski tečaj na Grmu priredi ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu v četrtek in petek, dne 5. in 6. marca t. l. Namen tečaja je povzdiga domačega sadjarstva. Na avzporodu so naslednja predavanja: V četrtek, dne 5. marca: Od 2. do 4. popoldne: Naprava novih sadnih nasadov. Kapanje drevesnih jam. Obrezovanje dreves pred saditvijo. Pravilna saditev dreves. Od 4. do 5. popoldne: Praktične vaje v šolskem sadovnjaku. V petek, dne 6. marca: od 8. do 10. popoldne: oskrbovanje mladega in starejšega drevja. Obrezovanje. Pomlajevanje in precepiljevanje. Od 10. do 12.: Praktične vaje v sadovnjaku. Od 2. do 4. popoldne: Najvažnejše gojitvi in oskrbovanju pritičnega drevja. Od 4. do 5. popold.: Praktične vaje v šolskih nasadih. Tečaj je namenjen gospodarjem in kmetijskim mladencem. Kdor se hoče tečaja udeležiti, naj se priklasi po dopisnici. Oddaljenim in ubožnim udeležencem s Kranjskega plača ravnateljstvo stroške za pot do Novega mesta in podporo 1 K 50 v na dan za prehrano. Podpora se dovoli le onim, ki za njo pravočasno se dopisnici prosijo. Priglasila in prošnje za podporo je treba nemudoma poslati ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija pri Novem mestu).

Vinogradniški tečaj na Grmu. Kranjska kmetijska šola na Grmu priredi 9. in 10. marca t. l. vinogradniški tečaj. Vzporod tečaja bo sledeči: V ponedeljek, dne 9. marca, popoldne od 2. do 4. ure: Cepljenje trt. Siljenje trt v silnicah, gorkih lelah in drugih prostorih. Ravnanje s cepljenkami v trtnici. Saditev novih vinogradov. Od 4. do 6. ure: Razkazovanje silnice in cepilnih strojev. Vaje v cepljenju. V torek, dne 10. marca, dopoldne od 8. do 10. ure: Obrezovanje trt. Ravnanje z mladimi trtami v vinogradu. Pomladanska dela v

vinogradu. Gnojenje trt, osobito z umetnimi gnojili. Popoldne od 2. do 5. ure: Praktične vaje v obrezovanju trt v šolskem vinogradu v Cerovcih. Priglasila (po dopisnici) se sprejemajo do 28. februarja pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija pri Novem mestu). Oddaljenim in ubožnim krajskim vinogradnikom povrne ravnateljstvo potne stroške do Novega mesta in tudi podpore 1 K 50 v na dan za prehrano. Za to podporo je treba v priglasilu prositi in se izplača le tistim, ki se jim je izrečno dovolila.

Kletarski tečaj priredi kranjska kmetijska šola na Grmu od 11. do 13. marca t. l. Vzporod tečaja bo sledeči: V sredo, dne 11. marca, od 8. do 10. ure dopoldne: Ravnanje z vinom. Vpliv trgatve in kipeja na kakovost vina. Lastnosti in sestava vina. Od 10. do 12. ure: Preiskava vina. Popoldne od 2. do 4. ure: Ravnanje z zdravim in pokvarjeno vinsko posodo. Ovinjenje sodov. Poraba in vrednost žvepla v kletarstvu. Od 4. do 6. ure: Praktično razkazovanje v vinski in kipelni kleti. V četrtek, dne 13. marca od 8. do 10. ure: Pretakanje vina, čiščenje vina z raznimi čistili. Od 10. do 12. ure: Praktične demonstracije v vinski kleti. Popoldne od 2. do 4. ure: Filtriranje vina. Ureditev dobre vinske kleti. Od 4. do 6. ure: Praktične demonstracije v vinski kleti. V petek, dne 14. marca, od 8. do 10.: Napake vina. Od 10. do 12. ure: Vaje v vinski kleti. Popoldne od 2. do 4. ure: Bolezni vina. Ker je udeležba z ozirom na praktične vaje omejena, je dovoljen pristop le tistim, ki jih ravnateljstvo izrečno sprejme. Priglasila (na dopisnici) se sprejmo do 28. februarja pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu (pošta Kandija pri Novem mestu). Oddaljenim in ubožnim krajskim vinogradnikom povrne ravnateljstvo potne stroške do Novega mesta in tudi podpore 1 K 50 v na dan za prehrano. Za to podporo je treba v priglasilu prositi in se izplača le onim, katerim se je izrečno dovolila. Vabimo naše vinogradnike, da se v obilnem številu za tečaj priglasijo.

Določbe glede amnestije v noveli o osebnih davkih. Novela glede osebnih davkov, zakon, s katerega vsebino in sestavo se je javnost že več let semkaj pečala, je po dolgi parlamentarni razpravi dne 23. januarja t. l. dobila najvišjo sankcijo. Važne izpremembe, ki se uvedejo v dosedaj veljavnih določbah glede osebnih davkov, se tičejo davčne skale, določitve davka prostega eksistenčnega minima in oziroma na gospodarsko manj zmogljive elemente. — Nova uredba je določitev pribitka za manj obremenjena gospodarstva, ki se v javnosti napačno označuje kot »davek samcev«. Posebno pozornost zasluži mnogoštevilne določbe, ki imajo namen, varovati pavice strank pri določbi višine davka in v kazenskem postopanju, posebno pa institucija takoimeno oblikovane oblikovane vpogleda v knjige in končno proglašitev dalekosežne amnestije za davčne prestopke. Kar se tiče določb glede amnestije, ki javnost posebno zanimajo, se te nanašajo na splošni pridobitni davek, rentni davek, dohodninski davek, mezni davek, hišni davek in na voiaško takso. Kdor ne zakrivj v prihodnje glede teh davkov kakega določene prestopka, se mu za preteklost ni treba bati niti naknadne izpremembe pravomočne odmere, niti naknadne nove odmere, niti uvedbe kazenskega postopanja glede teh davkov, četudi bi bila pred razglasitvijo novele glede osebnega davka podana davčna deklaracija napačna, ali če bi se zakonito zahtevana napoved in izjava popolnoma opustila. Pri tem pa za pomiloščenje ni nikake razlike, ako sta zakonito prepovedano dejanje ali opustitev predpis davka dejansko popolnoma ali deloma onemogočila ali ne. Ako bo pa davkoplačevalec v prihodnje po razglasitvi novele osebnega davka, zaradi storjenega prestopka glede imenovanih davkov kaznovan, tedaj izgubi ta ugodnosti te amnestije za dobo 3 let. Na ta način obstoja splošno odpuščanje za vso preteklost vendar pa le za one, ki v prihodnosti v polnem obsegu izpolnijo svoje davčne obveznosti. — Člen 11. novele glede osebnega davka vsebuje nadalje še dalekosežne olajšave za one davkoplačevalce, proti katerim teče davnokazenska preiskava v prvi in drugi instanci. Te določbe zanimajo seveda le ožji krog davko-

plačevalcev. Sicer pa bodo v preiskavi nahajajoči se od preiskovalnih sodnikov posamezno obveščeni o ugodnostih, izvirajočih iz amnestije, in korakih, ki so potrebni za doseg te amnestije. — Na podlagi določb o amnestiji v zvezi z onimi glede vpogleda v knjige upa finančna uprava, da bodo tudi oni davkoplačevalci, pri katerih bi bilo dosedaj več odkritosrčnosti želeli, v prihodnosti neumorno izpolnjevali državljanske dolžnosti na polju direktnih osebnih davkov in da bodo na ta način davčne fasije tvorile zanesljivo podlago za določitev davkov.

Razgled po šolskem svetu.

— **Ples „Lege“** v Dubrovniku je prinesel 3700 K čistega dobička.

— **Stavka učiteljev.** Oblasti v Herfordshiru ne morejo dobiti namestnikov za stakajoče učitelje. 60 šol je zaprtih, 5000 otrok brez pouka. Oblasti izganjajo sedaj uradnim potom učitelje iz uradnih stanovanj.

— **Enakopravnost učiteljc.** Šolska oblast v Cincinnatiju v Ameriki je sklenila, da zviša učiteljem plače in jim podeli iste pravice, kot jih imajo učitelji.

— **Preosnova v srbskem ministru** za nauk in bogočastje. Srbska korespondenca poroča, da je vlada izdala zakonski načrt za preosnovo prosvetnega ministru. Ministru bo poslej nosilo naslov „naučno ministru“; vse pravne zadeve, ki se tičejo bogočastja, preidejo v resort justičnega ministru, čisto cerkvene zadeve se pa odkazejo belgrajskemu metropolitu, oziroma cerkvenim sodiščem. Naučno ministru bo imelo tri oddelke: splošni oddelek, oddelek za višji in srednji pouk in oddelek za ljudskošolski pouk in ljudsko izobrazbo. Poleg že dosedaj obstoječega glavnega prosvetnega sveta, čigar delokrog obsega zlasti naučne zadeve in reforme, se ustanove še okrožni šolski sveti, ki prevzamejo delo in pravice dosedanjih okrožnih šolskih odsekov.

— **Nemški Schulverein** toži, da so odjenjale podpore, ki so svoj čas tako obilo tekle. Leta 1913 je odpadlo lepo število kron, še bolj občutno pa je baje nazadovanje letos tekem januarja. Še lani je bilo v tem mesecu 174.000 K dohodkov, letos pa komaj 134.000 K, torej za 40.000 K manj.

— **Ruski dekliski zavod** v Nišu. Določletni dekliski zavod carice Marije Feodorovne na Cetinju so zaradi nastalih nesporazumljenj med Rusijo in Črno goro premesti v Niš. Srbinje so novi zavod z veseljem pozdravile in se zahvalile carici.

— **Obrtne šole v Srbiji.** V starih srbskih mejah je bilo doslej deset obrtnih šol s 4000 učenci. Vbodoče namerava vlada v starih mejah ustanoviti še nekaj obrtnih šol, v novih krajih pa 20.

— **Regulacija v Galičiji.** Gališki deželni zbor bo 28. t. m. odgoden, tako da najbrže ne bo rešil proračunskega provizorija in predloge o regulaciji učiteljskih plač. Ljudskošolski učitelji dobe za enkrat draginjsko doklado.

— **Sokol in hrvaški srednješolci.** Hrvaška Sokolska Zveza je dobila te dni obvestilo, da je zemaljska vlada razveljavila svoječasno naredbo komisarja Cuvaja, s katero se je dijakom srednješolcem prepovedalo telovaditi v sokolskih društvih. Odslej so torej tudi na Hrvaškem lahko dijaki člani sokolskih društev. A v Avstriji?!

— **Ernst Haeckel.** Dne 17. februarja je slavil 80letnico svojega rojstva učenjak Ernst Haeckel. Haeckel je znan kot zvest učenec Darvina, katerega nauke in odkritja je izpolnil in spravil do veljave, kot bi jih bil mogel edino le še njegov mojster Darwin sam. Haeckel je nastopil v javno življenje prvič leta 1863. v Stettinu, kjer se je posebno odlikoval s svojimi predavanji na zborovanju prirodoslovcev. Spisal je več znanstvenih del, ki so bila svetovno priznana. Od teh omenjamo samo „Genelno morphologijo“ iz l. 1866., ki tvori temelj njegovega nadaljnega delovanja. Zgodovina naravnega stvarstva 1868, Anthropolgija iz leta 1874 (Zgodovina razvoja človeka) in druga, ki so povzdignila Haeckla na višek znanstva. Posebno znana so tudi njegova znamenita predavanja. Haeckel je še vedno čvrst in zdrav in še vedno jako delaven.

— **Hrvaščina na albanskih šolah.** Pariški list „Echo de Paris“ poroča, da namerava odpraviti naša vlada laščino iz vseh onih albanskih šol, ki jih ona podpira. Namesto dosedanje laščine se uvede hrvaško-srbski jezik kot učni jezik v obmej. šolah.

— **Tirolski dijak** v francoski tujski legiji. Dne 6. jan. so pogršili na realni gimnaziji v Kufsteinu dijaka Andreja Mutterja. Vse iskanje je bilo zaman, in obče so mislili, da se je fant nekje ponesrečil. Pred par dnevi pa je dobila njegova mati pismo od izgubljenega sina, in sicer iz Salda v Algiru. Fant je pobegnil in pristopil k francoski tujski legiji. V pismu je prosil fant mater za odpuščanje in jo rotil, naj ukrene vse, da bo oproščen. Mati in ravnateljstvo sta uvedla vse korake, da se reši komaj 18letni fant, toda veliko upanja na uspeh ni, ker se francoske vlade nikakor

ne more prisiliti, da bi vrnila vojaka, ki se je vpisal v tujsko legijo.

— **Pavel Stepanovič Popov,** znani ruski orientalist, je umrl v Petrogradu v starosti 70 let. Deloval je 30 let na Kitajskem, kjer je sestavil velik rusko - kitajski in kitajsko - ruski slovník in študije o Mongolskem in Kitajskem.

— **Dr. Vladimir Czakewski,** priznani poljski narodno - gospodarski teoretik in profesor na krakovskem vseučilišču, je umrl v starosti 45 let.

— **Proti klerikalnim dijaškim organizacijam.** Senat dunajskega vseučilišča je zavrnil rekurz proti nedovolitvi šestih novih klerikalnih dijaških organizacij.

— **Uspeh moravskih učiteljev v Petrogradu.** Moravski učitelji so dobili lansko leto v Parizu pri pevskem turnirju prvo nagrado. Te dni je nastopilo »Združene mor. učiteljev« v Petrogradu, kjer so dosegli velikanski uspeh. Po koncertu je bil komerz na čast gostom, katerega so se udeležile razne visoke osebe.

Raznoterosti.

× **Bavarski zdravniki proti lourdski propagandi.** Iz Monakovega poročajo: Zdravniška zbornica Zgornje Bavarske je sklenila prositi vlado, naj pazi na lourdsko propagando, v kolikor je to v higieničnem in narodno-gospodarskem interesu. V svojem utemeljevanju pravi zbornica: »V nasprotju z drugimi božjimi poti se je podala agitacija za Lourd na popolnoma medicinsko polje. Ozdravljenja, ki so se pri tem izvršila, ki so bila potrjena in objavljena od pisarne, ki naj »zdravniško konstatira« čudeže in ki obstoja od leta 1892., zahtevajo, da nemški zdravniki zavzamejo svoje stališče. Izrečno se v teh poročilih o ozdravljenih postavlja nezadostnost medicinske znanosti proti neomejenim nadzemskim zdravilnim učinkom Lourda. Izrečno se navajajo zdravniki kot priče za dozdevne zdravilne uspehe. Nasproti takim dogodkom ne more ostati še nadalje pasivna organizacija, ki naj zastopa ugled zdravniškega stanu. Želja, da se zadeva pojasni, obstoja tudi med zastopniki svetovnega naziranja, na katero se opira vera v Lourd. Kakor pa je prišla v zadnjem času lourdska afera v javnost, iz tega se da sklepati, da so ta pojasnila o ozdravljenih pretirana, značijo torej zavajanje. Naštevaje uglednih zdravnikov, katerih izpričevalo so objavili kot dokaz za znanstveno nerazložljivo pomoč, se je izkazalo deloma kot slepljenje, ki more škodovati ugledu zdravniškega stanu. Mi se nahajamo direktno pred zlorabo avtoritete zdravniškega poklica in svrhu gospodarskega izkoriščanja. Priznati se mora, da potuje tja na tisoče naših rojakov in da se žrtvujejo milijoni narodnega imetja lourdski agitaciji. Bolniki se izpostavljajo težkim telesnim nevarnostim in deloma tudi smrtni nevarnosti, ker zamude pravi trenotek zdravniške pomoči.« — Seveda je popolnoma izključeno, da bi klerikalna bavarska vlada omejila lourdsko agitacijo.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Zaradi tehniških zaprek smo razposlali današnja številka en dan pozneje. Naročniki naj nam to oprostite.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.
registrovana zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do 31. januarja K 23.556/42.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/2.3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znakmah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znakmah se ne odgovarja.

Knjigoveznica Iv. Bonač

Ljubljana, Šelenburgova ul.

priporoča vsakovrstna knjigoveška dela,
galanterijo, passepartuje itd. Posebno
močna vez za knjižnice in čitalnice.

Cene zmerne, delo solidno.

Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovarišu.

Najizvrstnejše in najboljše tamburice izdeluje in razpošilja

Prva sisečka ročna izdelovalnica tamburic

J. Stjepušin Sisek.

Odlikovana na pariški izložbi l. 1900 in na milenijski izložbi 1896. Razun tamburic in skladeb za razna godala ima kakor gosli, citre, gitare, mandoline, harmonike, okarine i. t. d., za katere se pošilja poseben cenik s slikami. Ilustrovan cenik tamburic pošljem vsakomur zastoj. V isti tovarni izhaja strokovni tamburaški mesečnik pod imenom „Tamburica“, ki prinaša razun pouka tudi kiasne tamburaške partiture ter stane letno samo 8 K.

Učiteljska tiskarna

— v Ljubljani —

registrovana zadruga z omejeno zavezo se priporoča

slav. posojilnicam, hranilnicam in drugim denarnim in gospodarskim zavodom za naročila v tisk

**letnih računskih
: : zaključkov : :**

in vseh drugih tiskovin. — Delo izvrši priznato solidno, natančno in po najnižjih cenah.

Zaloga pih-
štva in tapet-
niškega blaga

J. Pogačnik
mizarstvo.

Ljubljana, Ma-
rije Terezije c.
št. 11 (Kolizej)

Zaloga spalnih ter je-
dilnih sob v različnih
: : najnovejših slogih. :

Zaloga otomanov, di-
vanov, žimnic
: : in otroških vozičkov.

**Spalnica v ameriškem orehu
350 kron.**

Obstoječa: 2 dvovratni omari, 2 postelji, 2 nočni omari, en umivalnik z marmornasto ploščo in ogledalom.

Pri nakupu različnega oblačilnega blaga se blagovolite obrniti na tvrdko

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10

obstoji od leta 1883.

Vzorci poštne prosto!

Izredno nizke cene!

Semenska trgovina

AL. KORSIKA

Ljubljana - Bleiweisova cesta - Vrtača 3.

Naznanjam častitemu občinstvu, da je izšel moj novi cenik za l. 1914 in se dobi brezplačno in poštne prosto. Imam pa veliko zalogo zanesljivih poljskih zelenjadnih in cvetličnih semen.

Se priporočam za cenjena naročila

z odličnim spoštovanjem

Al. Korsika.

Staršem, mladino, ljubom, šolskim vodstvom, krajnim šolskim svetom in cenj. knjižnicam priporoča „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani sledeče

„Mladinske spise“

1. Mišjakovega Juička zbrani spisi I, II, III, IV, V, in VI. zvezek . . . . . à K 1—
2. A. Rapè: Mladini, I, II. in III. zvezek . . . . . 1—
3. E. Gangl: Zbrani spisi, I, II. in III. zvezek . . . . . 1—
4. A. Rapè: Dane . . . . . 1—
5. J. Slapšak: Turki pred sv. Tilnom 1-20
6. Jos. Ribičič: Kraljestvo čebel . . . . . —80
7. Jos. Ribičič: Vsem dobrim . . . . . 1—
8. Pav. Flerè: Babica pripoveduje . . . . . —60
9. Pav. Flerè: F. Palnakovi spisi . . . . . 1—
10. Janko Žirovnik: Narodne pesmi za mladino, I. in II. zvezek . . . . . —20

FR. P. ZAJEC, Ljubljana, Stari trg št. 9

Izprašani optik.

Zalagatelj c. in kr. armade, vojne mornarice, domobrancev i. t. d.

Očala in ščipalniki natančno po zdravniških predpisih. Toplomeri, barometri, mikroskopi, daljnogledi Busch, Goerz, Zeiss i. t. d.

Fotografični aparati itd. Moderno urejena delavnica z električnim obratom.

Ceniki brezplačno.

Tovarniška zaloga priznana najboljših švicarskih ur kakor tudi zlatnine in srebrnine.

Zaloga raznega risalnega orodja za dijake, inženirje, arhitekte itd.

Strogo solidna tvrdka!! Ogmno število pohvalnih pisem na razpolago. Krasni ceniki na zahtevo zastoj.

Cene solidne! Postrežba točna!

Gramofoni od K 20— naprej, plošče od K 1-50 naprej vedno v zalogi.

GRIČAR & MEJAČ

Ljubljana, Prešernova ul. 9.

Največja zaloga izgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke. Konfekcija za dame.

Točna postrežba. . . . . Solidne cene.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

reg. zadr. z omejeno zavezo . . . . . Franciška ulica št. 6

se priporoča slavnim kraj. šolskim svetom in cenj. učiteljstvu v naročilo vseh uradnih šolskih tiskovin po najnovejših vzorcih. V zalogi ima vsakovrstne napise na lepenki, razne mladinske spise, vse poštne tiskovine za šol. uporabo itd. — Priporoča se v natisk uradnih kuvert in pisemskega papirja z napisom in sploh vseh v šol. stroko spadajočih tiskovin. V zalogi vedno: K. Wider, „MOJE PRVO BERILO“.